

VOORSTEL

zaaknummer: 1191275

afdelingsnaam: BenO: Leef- en Vestigingsklimaat

steller: Annette Koenders

telefoonnummer 035 629 2629

onderwerp: Voorbescherming Larenseweg 1A (Café Dudok) en winkelwoonhuizen 1B, 1B1 en 1C als gemeentelijk monument

Voorstel

1. Tot het voornemen te besluiten Larenseweg 1A en 1B, 1B1 en 1C aan te wijzen als gemeentelijk monument.
2. De eigenaren van Larenseweg 1A en 1B, 1B1 en 1C door middel van bijgaande kennisgeving (bijlagen 3.1 t/m 3.4) op de hoogte te stellen van dit besluit.
3. De verzoeker door middel van bijgevoegde collegebrief (bijlage 4) op de hoogte te stellen van dit besluit.

Samenvatting

De Historische Vereniging Albertus Perk heeft bij brief van 11 juli 2022 een verzoek gericht aan het college om Larenseweg 1A (Café Dudok) en winkelwoonhuizen 1B, 1B1 en 1C van architect H. de Groot uit 1930 en 1931 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Het verzoek is kort onderbouwd (zie inleiding).

Een verzoek van derden-belanghebbenden wordt door het college in behandeling genomen ingevolge de [Monumentenverordening Hilversum 2016](#) zodat de waarden onderzocht kunnen worden en een afweging kan worden gemaakt. Het college stuurt zo spoedig mogelijk na het voornemen-besluit om een pand als monument aan te wijzen de kennisgeving naar de eigenaar. Het college neemt nu geen besluit over de bescherming maar creëert een procedure die voorziet in een objectieve waardenstelling en belangeninventarisatie. Ingevolge de Monumentenverordening Hilversum 2016 vraagt het college advies aan de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM). De commissie adviseert over de beschermenswaardigheid van het pand en stelt bij positief advies de waardenstelling op (waarom is het pand van belang). Daarmee ontstaat de mogelijkheid een onderzoek naar de waarden te doen en een integrale afweging van alle belangen te maken voor een definitief besluit genomen wordt.

Met het voornemen-besluit valt het pand onder de werking van de Monumentenverordening Hilversum 2016. De verordening is daardoor van toepassing op het pand, zodat het waarden- en belangenonderzoek plaats kan vinden zonder dat het (eventuele) monument onevenredig wordt

aangetast of gesloopt. Gedurende deze periode kan een omgevingsvergunning worden aangevraagd waarbij de monumentale belangen worden meegewogen.

Inleiding

De verzoeker heeft het verzoek onderbouwd. De onderbouwing van de verzoeker luidt als volgt:

*"Café Dudok werd in 1929 ontworpen door de Hilversumse architect Henk de Groot (*1899), opgeleid als tekenaar bij de Hilversumse stadsarchitect W.M. Dudok. Later werd hij opzichter-tekenaar bij de Hilversumse architect Nic. Andriessen. Hij ontwierp in de jaren 1920 en '30 verschillende (winkel-)woningen, middenstandswoningen en vrijstaande (land)huizen. Daarin zijn kenmerken uit de ontwerpen van Dudok en Andriessen zichtbaar, maar De Groot bracht daarin ook eigen accenten aan;*

Café Dudok (1930) en belendende winkelwoonhuizen springen niet alleen in het werk van De Groot in het oog, maar zijn ook opvallend vanwege de locatie op de hoek van de Larenseweg en het Oosterspoorplein. Zij geven daardoor deze locatie een eigen gezicht;

Het symmetrische gebouw heeft een fraaie middenpartij met twee originele deuren waarboven glas-in-lood zichtbaar is. Naast de hoofdingang is in 1930 een gedenksteen ingemetseld die aangeeft dat de eerste steen is gelegd door Annie v.d. Kloes, dochter van de opdrachtgever Hermanus Spikker. Helaas is de vlaggenmast recent verwijderd;

Het gebouw, bestaande uit een café met bovenwoning en twee winkelwoonhuizen, werd in 1929 ontworpen door H. de Groot, architect te Hilversum, in opdracht van H. Spikker, eigenaar van het bestaande café op deze locatie. De nieuwbouw werd in twee fasen uitgevoerd. Het gedeelte met het café met bovenwoning werd in 1930 links naast het bestaande café gebouwd. Nadat het bestaande café was afgebroken, werd in 1931 het rechter gedeelte met de twee winkelwoonhuizen gebouwd. Het café heeft in de loop der tijd verschillende namen gehad: Amsterdams Café (vermelding in 1959) en Het Zwarte Paard (vermelding in 1976) en thans Café Dudok;

Café Dudok is bouwkundig verbonden met het stationsgebouw van de voormalige Gooische Stoomtram (nu busremise Connexxion, zie de rechter foto van een maquette). Samen met mediagebouw / theater / hotel-restaurant Santbergen vormen deze gebouwen een samenhang die de historie van Hilversum (vervoer; ontspanning; media) sinds 1900 vertelt en in beeld brengt;

Café Dudok was van oudsher gelegen tegenover de nu verdwenen spoorwegovergang, in de volksmond 'de grote spoorbomen' genoemd. Het was als het ware het punt van waaruit men uit Hilversum vertrok of omgekeerd Hilversum in kwam. Ook was het voor de reiziger met trein of tram gunstig gelegen tussen beide stationsgebouwen in. Het café heeft een bijzondere rol gespeeld in het leven van de Hilversummers die er rondom woonden. Vele huwelijksfeesten zijn er gegeven en talloze jubilea gevierd. Het café stond erom bekend.”

Voorts spreekt Albertus Perk zijn zorg uit dat de planvorming voor het Oosterspoorlijn zich ook uitstrekt over de panden aan de Larenseweg 1A (Café Dudok) en winkelwoonhuizen 1B, 1B1 en 1C en dat deze voor Hilversum beeldbepalende en voor het Oosterspoorplein gezichtsbepalende rij ten offer kan vallen aan komende bouwplannen.

Deze onderbouwing wordt aan de CRKM toegezonden met het verzoek te adviseren over de aanwijzing. Ook ontvangt de CRKM het onderzoek.

Probleemstelling/doel

Het verzoek tot aanwijzing komt in een periode dat de gemeente begonnen is met de planvorming van het Oosterspoorplein en omgeving. Naar aanleiding van het verzoek conform de Monumentenverordening het pand in voorbescherming te nemen kan het waarden- en belangenonderzoek plaats vinden zonder dat het pand onevenredig wordt aangetast of gesloopt. Daarnaast kunnen eventuele waarden en mogelijkheden in beeld worden gebracht. Daarmee wordt een integrale belangenafweging bereikt.

Argumenten

1.1 De monumentenverordening voorziet in een aanwijzingsprocedure naar aanleiding van een verzoek
Er is een verzoek ingediend ingevolge de Monumentenverordening Hilversum 2016 door een belanghebbende. Het college zendt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het verzoek de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing aan de eigenaar. Het college schept ruimte om een waardenstelling en belangenafweging te kunnen doen. Dit gebeurt in de periode van voorbescherming. De voorbescherming dient ook om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen die het gebouw kunnen schaden. Een initiatiefnemer kan een omgevingsvergunning aanvragen, ook tijdens de voorbescherming, dan worden de monumentale belangen meegewogen.

1.2 Het pand is in een inventarisatie van waardevolle panden, in opdracht van de gemeente uitgevoerd in 2018, opgenomen

Het pand is, tijdens een inventarisatie van waardevolle en beeldbepalende panden in gebied 1221, opgenomen op de inventarisatielijst. De inventarisatie is niet verder in bestuurlijke besluitvorming genomen vanwege andere prioriteiten in 1221 op dat moment. De ontwikkellocaties zijn wel nader onderzocht en gemeentelijke monumenten daarop aangewezen.

1.3 Procedure tot eventuele aanwijzing kan plaats vinden

Niet alle waardevolle/beschermenswaardige panden in Hilversum zijn beschermd, noch op verzoek, noch als gevolg van beleidsuitvoering. Een belanghebbende kan altijd een verzoek indienen. Een verzoek van belanghebbenden tot aanwijzing is daarom een voortdurende beleidsuitvoering en staat op zichzelf naast het geformuleerde beleidsdoel van het college.

Kanttekeningen

1.1 Het pand maakt onderdeel uit van de planvorming Bruisend Hart van Oost

Voor het gebied ten oosten van het station, is een [structuurvisie Bruisend Hart](#) opgesteld en vastgesteld op 9 juni 2022. Doel is van Bruisend Hart een veiligere, aantrekkelijkere, functionelere, toekomstbestendigere en groenere entree voor Oost te maken. De structuurvisie voor Bruisend Hart

geeft op hoofdlijnen een richting aan de gewenste ontwikkelingen die de komende tien jaar in het gebied plaatsvinden. De structuurvisie is niet het eindpunt in de besluitvorming. Met een stedenbouwkundig plan, beeldkwaliteitsplan en bestemmingsplan volgen de komende jaren nog verschillende besluiten. Over de plaats van de panden in de ontwikkelingen is nog geen besluit genomen.

1.2 Wijzigingen en sloop zijn niet (monumenten)vergunningvrij

Er zijn geen vergunningvrije wijzigingen van toepassing, de eigenaar moet voor wijzigingen, behalve gewoon onderhoud, een omgevingsvergunning aanvragen.

Financiën, middelen & capaciteit

Er zijn geen financiële consequenties aan het besluit verbonden. Het enkele feit van (voornemen tot) bescherming geeft geen financiële gevolgen zoals planschade. Het pand valt namelijk onder de werking van de monumentenverordening waarin een vergunningstelsel is opgenomen. Uit jurisprudentie blijkt dat de aanwijzing tot beschermd monument geen grond voor schadevergoeding oplevert. Eventuele schade zou pas kunnen optreden als voor bepaalde activiteiten geen omgevingsvergunning wordt verleend. Daar staat bezwaar en beroep voor open. Deze situatie is nog nooit voorgekomen.

Uitvoering

De eigenaren worden in kennis gesteld van het voornemen en gedurende zes weken in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven volgens bijgaande concept-brief. Aan een onderzoeksbureau wordt opdracht gegeven het pand cultuur- en bouwhistorisch te onderzoeken. De CRKM wordt om advies gevraagd.

Tenslotte wordt een definitief collegebesluit genomen tot wel of niet aanwijzen op basis van het onderzoek, de eerdere besluitvorming, de belangenstructuur en het advies (zie bijlage 2 Aanwijzingsprocedure).

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Bijlagen

1. Verzoek Albertus Perk Larenseweg 1A, 1B, 1B1 en 1C
2. Aanwijzingsprocedure
3. Collegebrieven aan eigenaren
4. Collegebrief aan verzoeker